

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus IX. Proficiscuntur filii Israel per varias regiones, percutiunt reges earum: Historia de Balaamo Ariolo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

DISCURSUS IX.

*Proficiuntur filii Israel per varias regiones, percipiunt reges earum:
Historia de Balaamo Ariolo.*

Post erectum serpentem æneum, quem seruatunt, & secum tulerunt *Israelite*, sed cum multis post annis in terra promissionis inciperent ei tribuere divinos honores, *Ezechias* rex pietissimus, ut superstitionem illam tolleret, eum iussit confringi.

Itaque filii *Israel* profecti de sinibus terræ *Edom*, castrametati sunt in *Oboih*, inde abièrunt in *Teabarim*, & inde ad torrentem *Zared*, donec per alia varia loca venirent ad fines *Amorrhæorum*. Hic miserunt nuntios ad *Sehon* Regem illius gentis ut liceret sibi transire per terram illius: *Non declinabimus*, aiebant, *ad agros & vineas, non bibemus aquas ex puteis, via Regia gradiemur, donec transeamus terminos tuos.* Sed noluit hoc illis concedere.

Sed exercitu congregato, egressus est illis obviam in desertum, pugnavitque contra *Israel*, à quo percussus est, & sic possederunt *Israelite* terram ipsius, & omnes civitates illius interceperunt.

Post hæc venerunt circa *Basan*, & occurrit illis *Og* Rex terræ illius cum omni populo suo, ut contra illos pugnaret: Sed dixit Dominus ad *Moysem*: *Ne timeas eum, quia in manu tua tradidi illum, & omnem populum, ac terram illius. Percusserunt igitur & hunc cum filiis suis, inquit Scriptura, univèrsamque populum ejus usque ad internecionem, & possederunt terram illius.*

Tandem venerunt ad campestria *Moab*, ibique castrametati sunt. *Balac* Rex *Moabitarum* hoc intelligens, & sciens quomodo debellassent Reges *Amorrhæorum* & *Basan*, dixit ad seniores *Madian*, qui erant vicini ipsius: *Ita delebit hic populus omnes qui in nostris finibus commorantur, quomodo solet bos herbas usque ad radices carpere.*

Tunc, inquit Scriptura, misit nuncios ad *Balaam* filium *Beor* ariolum, ut vocarent eum, & dicerent: *Ecce egressus est populus ex Ægypto qui operuit superficiem terra, sedens contra me: Veni igitur, & maledic populo huic, quia fortior me est, novi enim quod benedictus sit cui benedixeris, & maledictus in quem maledicta congesseris.*

Erat hic *Balaam*, non *Propheta Dei*, ut putat *Eugubinus*, sicuti, in-

inquit, erant *Sibylla* quæ tametsi gentiles, uti erat *Balaam*, erant tamen Prophetæ, obtinuerant enim, ut ait *Augustinus*, à Deo donum prophetiæ, propter meritum Virginitatis. Talis non erat *Balaam*, sed erat propheta diaboli.

Patet 1, quia vocatur *Ariolus*, quod nomen in Scriptura passim significat homines qui arte diabolicâ prædicebant futura; unde putant *Cyrillus*, *Augustinus*, & alii plures, fuisse magum.

2. Cum jam pararet se ut prædiceret, dicitur extruxisse septem aras, & sacrificium obtulisse idolo *Baal*, adeoque invocavit diabolum. Ergo fuit Magus qui dæmonem solebat consulere: Denique fuit homo impius qui habitabat in *Mesopotamia*.

Ad hunc perrexerunt Principes *Moab*, cum *Madianitis*, ferentes secum munera pro *Balaam*, & rogarunt illum ut vellet venire ad *Balaam* Regem *Moab* ut malediceret populo *Israel*. Sed cum ille more suo de nocte dæmonem sibi familiarem consulere, venit Angelus, & dixit: *Noli ire cum eis, neque maledicas populo, quia Benedictus est.* Significavit hoc *Balaam* mane Principibus *Moab*, qui reversi ad Regem suum, dixerunt: *Noluit Balaam venire nobiscum.* Misi ergo ad illum Rex plures & nobiliores qui majora ei munera darent si vellet venire: Tunc rursus apparuit illi Angelus, & dixit: *Surge, & vade cum eis, ita dumtaxat, ut quod tibi præcepero, facias.*

Surrexit ergo Balaam, inquit Scriptura, *mane, & strata asinâ suâ profectus est cum eis.* Cumque venisset ad viam angustam, scilicet inter duos parietes qui cingebant vineam quandam, stetit Angelus in medio viæ gladio evaginato, quem cum videret asina, & non *Balaam*, avertit se ab itinere, junxit se parieti, & attrivit pedes *Balaam*, ille iratus verberabat eam, cumque illa conideret in terram, *vehementius cadebat latera ejus.*

Interrumpamus hic tantisper filum historiæ, ut aliquod breve documentum inde eliciamus.

Irascebatur *Balaam* asinæ, ideoque verberabat eam, mirum! verberabat enim asinam quia defendebat illum contra evaginatam gladium Angeli, quæ si non restitisset, *Balaam* recta via currebat in mortem, sed ille tam cæcus erat ut nec Angelum videret, nec cogitaret à bestia suam vitam servari. Sic multi mortales plerumque ad sua commoda ita cæcutiunt, ut beneficia pro injuriis reputent, *Balaam* quidem asinam inscius verberabat: Sed quod semel *Ariolo* isti contigisse audimus, quoties hoc evenit multis, quando illi mi-

mus grati sunt iis, quorum ductu consilioque, si scirent, seruari-
 tur & viverent; odimus illos qui sanioris consilii sunt & ablega-
 mus à nobis, quamvis sciamus illos à nobis avertere excidium
 animæ: Non patimur nos admoneri de observanda lege & jure
 divino, sed in illos tonamus, & si non fustibus, linguis illos ver-
 beramus ut stupida animalia. Hinc legum violatio, corruptio mo-
 rum, & Regnorum familiarumque everfio.

Admoni-
 tionum &
 consilii im-
 patientes.

Quoties repugnamus etiam Confessio quando non eo nos ve-
 hit, ubi casum metuit? quoties relamamus vicario Dei, si nos ire
 prohibeat ad occasiones ejusmodi, ubi passim cecidimus, & certa
 mors nos adhuc manet? Quid ergo miramur si bonos consiliarios,
 seductores putamus, quando domi non alios volumus quam pal-
 patores?

Hoc Deus *Isaia cap. 30* exprobrabat olim *Judæis*, dicens: *Filii estis
 nolentes audire legem Dei: Qui dicunt Prophetis, nolite aspicere nobis ea
 quæ recta sunt. Loquimini nobis placentia: scilicet tamdiu audiendi
 quamdiu supprefferint veritatem, & loquantur nobis placentia.*

Ergone meliores fuerint hac in parte gentiles, etiam maximi
 Reges, quam sint multi mediocri conditionis Christiani? audite
 quid *Daniel* dixerit *Babyloniæ Regi Balhassari*? quid putatis? quod
 palpatores egerit, & dixerit ei placentia? audite, inquam: O Rex!
*aliebat, appensus es in statera, & inventus es minus habens: Divisum est
 Regnum tuum, & datum est Medis & Persis.* Audis? non tantum præ-
 nuntiat famulus infortunium Principis, sed etiam totius Regni ca-
 lamitatem. Quid expectas? ut verberibus excipjatur, & tantam
 dicendi libertatem supplicio mortis luat? absit: *Tunc*, inquit *scri-
 ptura, jubente Rege, indutus est Daniel purpurâ, & circumdata est torques
 aurea collo ejus, & prædicatum est de eo quod haberet potestatem tertius in
 Regno.* Obstupescis super hoc? non amabat Rex iste gentilis blan-
 ditias, nec palpatores, sed meram veritatem: Nolebat audire pla-
 centia quæ illum seducerent, sed quæ illum poterant emendare,
 ideo non multavit morte Prophetam sed honorem pro veritate
 rependit: Et nos ita veritatem odimus ut eos qui nobis repug-
 nant ut nos servent à morte, pessimè excipiamus sicut *Balaam* ani-
 mam suam.

Audite nunc quomodo *Saul*, etiam cum jam Deo rebellasset, ege-
 rit cum *Samuele*, à quo non monebatur tantum, sed etiam objurga-
 batur: *Pro eo*, inquit, *quod abjecisti Sermonem Domini, abjecit te Dominus*

ne sis Rex. An aliquid dici potuit ad minuendam Regis dignitatem acerbius? Quis enim illum pro Rege revereatur in posterum, quem ex Propheta, jussu numinis, intellexerat deturbatum è folio? Nihilominus tamen *Saul Samuelem* non abjicit, sed rogat ne se deserat desertum à Deo. *Peccavi, inquit, sed revertere mecum ut adorem Dominum Deum tuum.* Tantum abest ut fulminet aut in furorem actus, tonet contra *Samuelem*, ut è contrario fateatur culpam suam, & eum à se nolit discedere. *Peccavi, mane mecum: Moneat quis jam hominem in dignitate constitutum, imo etiam interdum minoris conditionis, mox exclamabit, non peccavi, discede à me, interea non videmus nos resistere Deo à quando resistimus piis monitoribus per quos Deus loquitur, sicut loquebatur angelus per asinam Balaam.*

Nam cum illam vehementius verberaret, *aperuit, inquit Scriptura, Dominus os asinae & locuta est: Quid feci tibi? Cur percussis me ecce jam tertio? respondit Balaam: Quia commeruisti & illuisti mihi, utinam haberem gladium ut te percuterem. Dixit asina: Nonne animal tuum sum, cui semper sedere consuevisti usque in presentem diem? Dic quid simile unquam fecerim tibi?* At ille ait: *Numquam: Et mox vidit angelum stantem in via evaginato gladio, qui dixit illi: Cur tertio verberas asinam tuam? Nisi illa declinasset à via, occidisset te, & illa viveret.*

Notandum hic 1. quod asina propriè non fuerit locuta: Loqui enim est conceptum suum verbis exprimere, asina autem non poterat habere conceptum, nec intelligere quid verba illa ore prolata significarent: Dicendum ergo quod verba illa, non à mente vel anima asinae, sed ab angelo in ore illius formabantur: Sicut etiam dæmon in paradiso locutus est *Eve* per serpentem, & formavit in gutture ejus hæc verba: *Cur precepit vobis Deus ut non comederetis de ligno?*

Notandum 2. merito *Balaam* correptum ab angelo quod sevērius asinam castigasset ac verberasset: Tantine ergo erat animal irrationale verberasse sevērius? Nequaquam: Sed voluit Deus ostendere quid debeant Domini facere respectu servorum suorum, parentes respectu filiorum suorum, superiores respectu subditorum suorum, & omnes homines respectu proximi sui. Dixit olim Deus *Indicis: Non alligabis os bovi trituranti,* quæ verba adferens *Paulus 1. Corinth. cap. 9. Numquid, inquit, de bobus cura est Deo? An propter nos hæc*

hac scripta sunt ? Plane, inquit, *propter nos scripta sunt*, scilicet ad nostram instructionem : Sic quod Scriptura dicat *Balaam* ab angelo correptum, imo & illi mortem intentatam, quia nimis crudelis fuerat in bestiam, propter nos scriptum est, ut disceremus non esse crudeles, nimiumque severos in homines, etiam in illos in quos aliud quod habemus imperium.

Superior enim, quisquis ille est, non potest omnia facere quæ vult, sed tantum illa quæ rationabilia sunt, uti nec ille qui non est superior, & tamen alios sibi non subjectos, irrationabiliter, & ex ira persequitur, ac deprimit, alioquin hoc Deus in illis severissime castigabit: Hinc toties Scriptura repetit: Deus vindicabit injurias pauperum, pupillo erit adjutor, viduam suscipiet, afflictos defendet &c. & ad superiores clamat Apostolus, ut memores sint se Dominum habere in cælis, quasi diceret, ille Dominus singulas castigationes quas irrationabiliter, & ex furore aut crudelitate exercuisti, adducet contra te in judicium. Patet ex dictis Angeli contra *Balaam*, cur tertio, inquit verberasti asinam tuam ? singulas ecce enumerat verberationes, & rationem exigit cur toties verberarit.

Deinde quantam curam injuste afflictorum gerat Deus, etiam in Angelo apparente *Baalamo*, videmus. Venit is è cælo acturus cum *Balaam*, & primo loco ponit curam de asina injuste percussa, primum enim quod dicebat. *cur verberas asinam tuam?* Deinde primo se videndum exhibuit asinæ, deinde *Balaam*: Hæc omnia significant quod Deus præcipuam curam afflictorum, & injuste oppressorum gerat ut illos juvet, ac consoletur, & suo tempore se ulciscatur de oppressoribus, aliosque affligentes affligat. Dabitur enim injuste oppressis in die judicii tempus & modus quo se contra oppressores defendant ut confundantur, sicuti Asina rationibus se contra *Balaam* defendendo, confundebat illum, dicens: *Cur percutis me ecce jam tertio semper tibi fideliter servivi, nec unquam tibi aliquid mali feci, ergo injuste castigor, cumque Balaam responderet, commeruisti, intervenit Angelus, & dixit: Non est ita, ego veni ut adverterer tibi, quia male fecisti, cum tibi numquam mali aliquid fecerit asina? convictus Balaam coactus fuit fateri crudelitatem suam, & præ confusione cecidit coram angelo pronus in terram: Itaque angelus asinam declaravit innocentem, & Balaam condemnavit injustitiæ.*

Ffff 3

Prop-

Propterea *D. Petrus. Epist. 2. cap. 2.* Vocat *Balaam* insipientem, dicens: *Correptionem habuit sua insania, subjugale enim & mutum animal hominis voce loquens, prohibuit Propheta insipientiam.*

Tales, inquit, sunt, qui derelinquentes viam rectam, erraverunt, sicuti *Balaam, maledictionis filii, quos Deus in diem iudicii reservavit cruciandos*, ut illis opponat eos quos injustè affixerunt, illosque convincant injustitiæ ac crudelitatis, adeoque cruciandos igne æterno.

Hæc omnia paucis verbis expressit *Sapiens Sapiens. cap. 5: Stabunt, inquit, iusti in magna constantia, adversus eos qui se angustiaverunt, & abstulerunt labores eorum; æstimabuntur in hac vita quasi vilissimæ bestię ab iis qui illos vexabunt, sed in die iudicii apparebit illos fuisse homines ratione & intellectu præditos. Æstimabuntur quasi bestię infirmæ qui se non possent defendere: Sed in die iudicii stabunt in magna constantia, adversus eos qui se angustiaverunt: Hi vero, inquit Salomon, turbabuntur timore horribili, & mirabuntur, sicut Balaam quando Asinam audiebat loquentem, & se corripientem. Turbentur ergo tunc mali, tum propter inexpectatum eventum, tum propter correptionem factam à bonis, tum propter confusionem suam.*

Sed unde tanta ista bonorum constantia in die iudicii adversus eos qui se angustiaverint, & male tractarint? Respondeo, à Deo: Sicuti enim ipse aperuit os Asinæ contra insipientiam *Balaami*, sic aperiet ora servorum suorum ut libere loquantur seque defendant contra crudelitatem oppressorum suorum: In hac vita caduntur, & non possunt vel non audent loqui ex se, vel ne majorem iram incurrant dominorum suorum, si contra eos mustitent, vel ne obloquendo conscientiam maculent, vel ut patientiam exerceant, vel ne memores vilis suæ conditionis videantur insurgere in se majores. Sed veniet dies quo Deus aperiet ora ipsorum, & tunc loqui poterunt cum magna constantia, ita ut ipsorum hostes cogantur dicere cum *Balaam*, peccavimus, & exclamare, ut ait *Salomon: Nos insensati vitam illorum æstimabamus insaniam, Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter sanctos fors illorum est.*

Sic etiam in illo die surgent Martyres contra suos tyrannos, & hi turbabuntur timore horribili: Quantus erit horror *Herodi*, quando innocentes pueri illi exprobrabunt suam crudelitatem? tunc enim loquentur, qui cum cæderentur, nondum à natura habebant facultatem loquendi: Quantus horror *Herodi Ascalonite*, quan-

do audiet contra se clamantem *Ioannem Baptistam* à se vinculis mancipatum, & decollatum? Quanta turbatio *Neronis*, quando audiet duos illos magnos Apostolorum principes *Petrum & Paulum* contra se insurgendo, acerrimis verbis corripientes. Hinc discimus, inquit *Chrysostomus*, *Epist. ad Cyriacum*, quod omnes qui sunt à nobis contumeliis & injuriis affecti, tunc contra faciem nostram statuentur.

Hoc facto profecutus est *Balaam* iter suum versus *Balac* regem *Moabitaram* qui illum vocaverat ut malediceret castris *Israelis*. Ubi Rex ille intellexit eum advenire, egressus est, inquit Scriptura, in occursum ejus, dixitque ad *Balaam*: *Misi nuntios ut vocarem te, cur non statim venisti ad me?* Cui ille respondit: *Ecce adsum, numquid loqui poterò aliud nisi quod Deus posuerit in ore meo?* Perrexerunt ergo simul, & venerunt in urbem.

Mane autem duxit rex *Balaamum* in montem ubi erat templum Idoli *Baal*, ut inde videret extremam partem castrorum *Israel*.

Ibi extruxit *Balaam*, septem aras, & imposuit singulis unum vitulum & unum arietem ut dæmoni sacrificaret, & malediceret populo *Israel*, sed cum paululum abysset, occurrit illi angelus, & posuit verbum in ore ejus, vertitque, ut dicit *Moyse Deut. cap. 23 maledictionem ejus in benedictionem*, atque adeo invitus benedixit *Balaam* populo, quem venerat jussu regis, maledicturus; dixitque regi sibi astanti: *Quomodo maledicam, cui non maledixit Deus? quaratione detester, quem Dominus non detestatur?*

Tunc irruit, inquit Scriptura, in eum spiritus Dei, & cepit prophetando suam benedictionem his verbis: *Quam pulchra tabernacula in a Jacob, & tentoria tua Israel! ut valles nemorose, ut horti juxta fluvios irrigui, ut tabernacula quæ fixit Dominus, quasi cedri prope aquas.*

Videbat ex altissimo monte exercitum *Israeliticum* constantem multis millibus hominum jacentem in vallibus longe lateque extensis, illorum tentoria pœne innumera pulchro ordine disposita, laudavitque ejus pulchritudinem quatuor similitudinibus earum rerum quæ voluptati solent esse hominibus. Primo comparavit valli aut sylvæ plenæ arboribus quæ densis frondibus convestitæ, & pulchrè dispositæ gratam umbram dant fatigatis. 2. Hortis qui semper virent, & fructus ferunt, quod amœnis assidue fontibus irrigentur. 3. Cedro quæ stat juxta fluvium, præterlabentem, quò nihil amœnius quam ad ripam ejus, sub illius arboris umbra semper

per virentis sedere. 4. Comparat tabernaculis quæ Dominus fixit, quasi diceret, tota illa tentoriorum series quam video, ita disposita est, ut non opus humanum, sed divinum esse videatur.

Quid hoc hominis est qui tantis laudibus extollit *Israelem*? idololatra est, homo impius, magus, hostis *Israelitarum*. Quis crederet *Israelem* mago debere tua præconia? Quis crederet hominem impium, & idololatram servos Dei tot titulis speciosis potuisse cohonestare ut iis exprimendis adduceret & valles, & cedros, & hortos amœnissimos, diceretque esse opus divinum. Et ille quidem Magus si voluisset *Israelem* maledicere, quot maledicta effutisset, tot gemmas à Rege obtinuisset, noluit tamen; tanto mirabilius quod nec auro corrumpi, nec multis muneribus sibi à Rege promissis seduci potuerit ut male loqueretur de *Israele*.

Lingua
maledica.

O probrum ac dedecus Christianorum, qui tam facile se abripi finunt ut fanda ac nefanda eruant, etiam interdum de amicis, ac probis, quando impius homo nullis muneribus adduci potuit, ut male loqueretur de hostibus suis, & idololatra de servis Dei! Non poterat discipulus Satanæ non optime loqui de iis, de quibus Deus bene dixerat, & quos benedixerat. *O quam pulchra, exclamat, tabernacula tua Jacob, & tentoria tua Israel!*

Tu vero quot tabernacula familiarum, ac tentoria probrorum virorum maledicâ linguâ tuâ aliisve modis deformare conaris? tu, inquam, Christiane, imo & tu Sacerdos Domini, qui præ cæteris debebas illos defendere ac benedicere? & adhuc post hæc invenies, qui dicant cum *Pharisæis Ioan. cap. 8.* *Nonne bene dicimus nos?* dicebant *Christo* quod *Samaritanus esset, & demonium haberet.* Quid? hoc sine est bene loqui de *Christo*? *Samariam* civitatem hæreticâ ac idolis servientē, imo & infernum ipsum defenditis, & adhuc jactare audetis: *Bene dicimus nos?* pessime dicitis, & eo estis scelestiores, quo vos jactatis magis innocentes: Rejectus fuit à Deo *Cham* filius *Noë* quod patrē suum, duobus fratribus suis tantū, & quidem clam, ridendum exposuisset, & tu laudi ducis quod domesticorum evulges flagitia? quid si non domesticis tantum, sed etiam externis palam evulgasses? quid denique si delictum fingeres, & nescio quam notam falso inureres illis qui virtutibus emicant?

Venerat ad tabernaculum Domini *Anna Samuelis* mater, ut oraret, lachrymisque suis deploraret suam sterilitatem, mulier plane sancta: Vidit hoc *Heli* summus Sacerdos, & remulentam pu-

putabat, dixitque ei: *Vsquequo ebria eris? digere paulisper vinum quomades.* Eloquebatur *Heli* quod iudicabat, nec filiis suis sacerdotibus hoc indicavit ne mulieri dolore oppressæ, tanquam ebriæ insultarent. Tu vero ea proloqueris, quæ vel ignoras, vel non credis, non modo detractor, sed etiam mendax: At ex multis, inquires, audivi quod dico. Quod *Heli* dicebat, viderat ut putabat, non audierat, & tamen erravit. Ergone, inquires, non possum dicere quod oculis aspexi? dicas, si bonum est, nam mala de aliis nemo nisi improbus unquam loquetur.

Columba ex arca *Noë* emissa, cum undique sordes ac foeda cadavera fluitarent, maluit inanis redire quam sordes inferre in Arcam: Sed cum altera vice emitteretur, quando jam agri incipiebant revirescere, terraque mundari, tunc ramum virentis olivæ secum tulit ad *Noë* in arcam. Disce ab ave non sordes, sed olivam proferre, ut aut conticescas, aut ea tantum proferas, quæ ad laudem serviunt aliorum, non autem famam possint denigrare: Sed quid de columba loquar? ille ipse corvus, qui etiam emissus ex arca est, maluit numquam reverti, quam sordes inferre in arcam, foris mansit ne arcam conspurcasset. Et hoc plenum dedecoris, id à te non impetrare rationem humanam, quod Natura docuit corvum.

Si quis dicat, levissima sunt quæ dixi de viro non pessimo, & ego ajo, nihil tanges tam parvum quod viri etiam maximi lædere famam non possit, vis exemplum? audi quod dicat Scriptura *Lib. 2 Reg. cap. 15.* Volebat *Absalon* filius *Davidis* *Iudeorum* sibi animos devincire ut patrem de throno ejiceret, & ipse regnaret: Quid egit? stabat quotidie ad fores palatii, omnesque eo advenientes pro negotiis suis blando vultu excipiebat, petebatque quid haberent negotii? iisque auditis, dicebat: *Videntur mihi sermones tui boni ac iusti, sed non est qui te audiat, constitutus à rege.* Quasi diceret: Pater meus rex ita distinetur aliis regni negotiis ut accedentem ad se populum non admittat: Non caret urbs princeps, sed audire: Non attrahit sibi quid inter se de villis vel agris disputent villici, bellis implicitus: Noctu psallit, interdum pugnat: Non certat cum olitoribus aut rusticis, sed cum gigantibus. Ipse vos liberavit à *Philistinis*, nolite ergo conquiri quod tam raro sedeat pro tribunali ut lites expediat: Fateor vobis deesse in rege iudicem, sed ducem & militem habetis

Gggg

betis

betis in rege : Ecce inter tot laudes unum est quod *Absalon* carpit, tarditatem scilicet patris sui in iudicando : *Non est qui te audiat constitutus à rege : Faciebatque hoc omni Israeli, & sollicitabat corda filiorum Israel.* Vis iam videre quantam tempestatem res non admodum magna de *Davide* tanto viro, ac sanctissimo dicta, etiam cum laudaretur, excitarit tantum, ut omnes tribus filiorum *Israel*, foedissimâ proditione defecerint, dicit enim Scriptura : *Venit nuntius ad David, dicens: Toto corde universus Israel sequitur Absalon.* Quid ille dixerat de patre? tantum mullitarat aliquid de negligentia ipsius in audiendis minoris conditionis hominibus, hoc satis fuit ut totius regni rebellionem illum pœne obrueret. Ideo ait *David servis suis: Surgite, fugiamus, neque enim erit nobis effugium à facie Absalon: Festinate egredi.* Fugit ergo *David* cum suis ex aula, egreditur *Ierosolymâ* quasi vagabundus in montes, in via lapidibus impetitur, & maledicuntur à *Semei*: Unde ergo hæc tanta tempestatem ex uno illo dicto *Absalonis*: *Nemo est constitutus à rege qui te audiat: Tantum incendium potuit excitare una scintilla ex ore Absalonis emissa contra maximum virum, quantum ergo excitabit si contra alium flammam emittas: Noli ergo dicere, parva sunt quæ dixi, nihil pro minimo debet haberi quod famam lædere possit, quia minima etiam maximum virum prosternere possunt.*

Quapropter peiores sunt qui famam alterius lædunt quam *Balaamus*, *Magus*, & impius homo, qui etiam hostes suos benedicebat, & servos Dei laudabat, cum haberet fortia incitamenta ut illis malediceret.

Tunc profectur suum discursum, & ait: *Deus eduxit Israel de Aegypto cuius fortitudo similis est Rhinoceroti: Devorabunt gentes hostes illius, ossaque eorum confrangent, & perforabunt sagittis: Accubans dormivit ut Leo, & quasi leona, quam suscitare nullus audebit: Qui benedixerit tibi, erit & ipse benedictus, qui maledixerit, in maledictione reprobabitur.*

Hic incipit Prophetice loqui Deo instigante. Dicit, filios *Israel* superaturos omnes inimicos suos, & Reges eorum: est enim, inquit, tanta fortitudine, & ferax ac pugnax instar Leonis quem nemo audebit excitare à somno, dum quiescet in terra promissionis, talis fuit tempore *avidis* & *Salomonis*.

Tunc, inquit Scriptura, iratus est Rex contra *Balaam*, & dixit: *Ad maledicendum inimicis meis vocavi te, quibus è contrario benedixisti: Respondit Balaam: Nonne nuntiis tuis quos misisti ad me, dixi: Si dede-*

rit mihi Balac plenam domum suam argenti & auri, non potero praterire Sermonem Domini Dei mei, sed quidquid Dominus dixerit, hoc loquar. Perrexit ergo Balaam in suo discursu, & incipit prophetare de adventu Messiae, ut ostendat felicitatem filiorum Israel ex quibus ille nascetur: Orietur, inquit, stella ex Jacob, & surget virga de Israel.

Hæc de Christi adventu in terram intelligi debere patet ex textu Chaldaeo, sic enim hæc verba interpretatur: *Consurget Rex de domo Jacob, & ungetur Christus de domo Israel, & dominabitur omnium filiorum hominum*: Christus vero vocatur à Balaam, & stella, & Virga, stella quia ipse fuit lux mundi, ut dicitur *Apoc. cap. 21*, fuit stella matutina, quia sicuti ista stella, solem præcedendo, finis est noctis & principium diei, sic Christus noctem ac tenebras infidelitatis fugavit, & attulit lumen ac diem veritatis.

Dicitur etiam *Virga*, quod *Hebraice* significat sceptrum, quia futurus erat Rex, & supremus totius orbis Monarcha.

Tunc exclamat Balaam: Heu! quis victurus est, quando ista faciet Deus? quibus verbis significat hoc futurum extremis mundi temporibus. Tunc etiam, inquit, *Venient de Italia*, hoc est, *Romani*, qui totam *Judeorum* gentem disperdent, & *vastabunt Hebreos*, quod contigit sub *Romanis* Imperatoribus *Tito & Vespasiano*, quadraginta annis post mortem Christi.

DISCURSUS X.

Filii Moab seducunt filios Israel ad fornicationem & idololatriam.

Narravimus quomodo Balaam benedixerit castra filiorum Israel, invito & irato Rege Moabitarum Balaco. Hoc facto rediit Rex in urbem suam, & Balaam in patriam suam: Priusquam tamen abiret, pessimum Regi consilium dedit. Audiamus *Philonem Iudæum* loquentem *lib. 1. de vita Moysis*: Sciebat, inquit, Balaam, Hebræos per solum legum contemptum expugnabiles: Conatus est ergo illos ad libidinem, ac impietatis scelus pertrahere, & dixit Regi: Mulierum pulcherrimas si permiseris ob quæstum vulgare sua corpora, hoc hamo capietur juvenus hostium.

Origenes vero hoc loco, sic eum facit loquentem: *Vifne*, inquit, ô Rex, superare *Israelitas*? non virtute militum, sed mulierum decôr epugnandum est: Nec armatorum vigore, sed mollicie femi-

G g g g 2

narum.